

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 899 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 479 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 340 podniků obchodu a 708 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v dubnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti březnu nezměnilo. 25,6 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 67,6 % jako uspokojivou a 6,8 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 69,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 7,5 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky oděvního průmyslu. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 23,4 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové i zahraniční poptávky** se výrazně zlepšilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 76,6 % tržeb, respondenti se 8,3 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 15,1 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 74,6 % tržeb, jako nízká u respondentů se 16,4 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 9 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 77,5 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 14,6 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 7,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 75 % tržeb, u 16,2 % za nízkou a u 8,8 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 29,8 % tržeb, poklesla u 6,8 % podniků a u podniků s 63,4 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 32,8 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 6,4 % a neměnnost podniků se 60,8 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 84,4 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 6,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 9 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 87,6 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 80 %. Podniky, jejichž tržby představují 22,2 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 25,1 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v dubnu zvýšilo a dosáhlo 80,1 %. **Hlavní bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, i když ji oproti minulému čtvrtletí uvádí méně respondentů (56,8 %) a respondenti se 14,1 % tržeb uvedli, že bariéry růstu produkce své firmy nemají.

----
¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 86,8 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 8,4 % tržeb a zhoršila se u 4,8 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 6,5 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 6,8 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 88,6 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 87,9 % tržeb.

Očekávání respondentů ohledně vývoje **výrobní činnosti** a **ekonomické situace** jsou pro **příští tři měsíce** stejná jako v březnu, pro **příštích šest měsíců** jsou nižší. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 16,1 % a zhoršení respondenti s 3,3 % tržeb, beze změny 80,6 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 17,5 % respondentů, u 3,4 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 79,1 % tržeb.

Pro příštích šest měsíců respondenti s 23,8 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 7,7 % a respondenti představující 68,5 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 66,7 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 25,2 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 8,1 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 67,9 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 24,7 % a se snížením respondenti s 7,4 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 27,1 % tržeb, snížení očekává 5,3 % respondentů a neměnnost 67,6 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 23,1 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 71 % za celý soubor a snížení exportu očekává 5,9 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 25,7 % tržeb, pokles respondenti s 5,8 % tržeb a respondenti se 68,5 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 13,8 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 80,3 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 5,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 15,4 % respondentů zvýšení dovozu, 6,6 % snížení a 78 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 61 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 36,6 % a nedostatečné u podniků s 2,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 58 % tržeb, více než dostatečné u 39,4 % a nedostatečné u 2,6 % respondentů.

Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 22,9 % tržeb, se snížením počítá 8,8 % respondentů a respondenti se 68,3 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 25 % tržeb, neměnný vývoj 68,2 % respondentů a pokles výroby 6,8 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 23,4 % počtu zaměstnanců. Respondenti s 62,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 13,8 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 13,3 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,8 % tržeb a s neměnností u 80,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 13,9 % tržeb, snížit u 6,3 % tržeb a 79,8 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 23,3% z celkového počtu podniků, které odpovíděly (tržby těchto podniků představují 12,9 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 86,2 % počtu respondentů, u 8,1 % selepší a u 5,7 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,3 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 6,6 % a snížení 17,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,8% počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že respondenti ve zpracovatelském průmyslu očekávají pro rok 2010 ve srovnání s rokem 2009 mírný pokles investic (o 3 %). Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v dubnu meziměsíčně zvýšilo o 5,3 bodu; oproti nízkým hodnotám v minulém roce je o 25,3 bodu vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v dubnu oproti minulému měsíci zlepšilo. V dubnu hodnotilo 30,6 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 59,8 % jako uspokojivou a 9,6 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 13,2 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 22,8 % respondentů a u ostatních (se 64 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení **celkové poptávky** se mírně snížilo. Úroveň celkové poptávky po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 58,8 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 41 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 14,3 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou vyšší než v březnu. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 57,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 35,5 % stavebních prací a zhoršení se 7 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 39,7 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 10,8 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 49,5 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti předpokládají ve srovnání s březnem zlepšení **stavební činnosti**, očekávání ohledně vývoje **zaměstnanosti** jsou opatrná. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 39,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 16,8% stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 43,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 70,3 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 6,9 % respondentů a snížení 22,8 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 71,1 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 60,7 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,3 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 26,8 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 39 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9,1 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3,3 % své produkce, neměnnost u 85,7 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 11 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 32,4 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,9 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 51,2 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 8,6 % a snížení 10,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,1 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně snížilo o 3 body a je o 9 bodů nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v dubnu ve srovnání s březnem zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 24,5 % respondentů, 62,1 % jako odpovídající sezóně a 13,4 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v dubnu také zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 85 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 12,3 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 13,9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 81,1 % tržeb a s 5 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 76,9 % respondentů, 13,5 % očekává růst a 9,6 % respondentů pokles. Stabilizované **cený prodáváného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 85,4 % tržeb, 8,5 % předpokládá pokles a 6,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou vyšší než v březnu. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 45,7 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 50 % žádná změna nepředpokládají a 4,3 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se zvýšilo o 1,4 bodu a je o 6 bodů nižší než v dubnu 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v dubnu ve srovnání s březnem nezměnilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 44,8 % respondentů jako dobrou, 50,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 4,6 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se zvýšilo, její očekávání pro příští **tři měsíce** kleslo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 22,7 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 73,4 % respondentů a 3,9 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 90,6 % respondentů, růst cen 4,4 % respondentů a 5 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 17,5 % respondentů, neměnnost 68,1 % a růst počtu zaměstnanců 14,4 % respondentů. Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou vyšší než v březnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci zvýšilo o 1 bod a v meziročním srovnání je o 5,6 bodu vyšší.